

Aan de leden van de vaste commissie
voor Veiligheid en Justitie van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal

per e-mail cie.vj@tweedekamer.nl

Hilversum, 14 oktober 2015

Betreft: reactie doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht Gerechtsdeurwaarders
(34145)

Onze ref.:DB.NU|JvL

Geachte leden van de commissie,

Momenteel zijn bij u twee voor de gerechtsdeurwaarders in Nederland belangrijke wetsvoorstellen in voorbereiding. Ten aanzien van de wijziging van de Gerechtsdeurwaarderswet (34047) hebben wij u reeds op 23 februari 2015 bericht. Ten aanzien van de Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen wenden wij ons als bestuur van de Nederlandse Belangenvereniging Gerechtsdeurwaarders nu tot u.

De Nederlandse Belangenvereniging Gerechtsdeurwaarders, met als verkorte naam Deurwaardersbelangen.Nu (DB.NU) is een vereniging die de belangen van de bij haar aangesloten gerechtsdeurwaarders, haar leden, behartigt. Zij doet dit naast en los van de publieke beroepsorganisatie de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De belangenvereniging is ongeveer een jaar geleden opgericht en heeft zich dus ten tijde van de consultatieronde ten aanzien van voornoemd wetsvoorstel niet kunnen laten horen. Onze leden zijn evenwel bijzonder bezorgd over het voornemen om de kosten van toezicht en het tuchtrecht (grotendeels) door te berekenen aan de beroepsgroep.

Gedurende de gang die het wetsvoorstel tot op heden heeft gemaakt zijn door diverse partijen, waaronder door de Afdeling advisering van de Raad van State, kritische opmerkingen gemaakt over de keuze van de doorberekening en argumenten aangedragen om toch vooral niet door te gaan op de ingeslagen weg. Niet alleen omdat het tuchtrecht vooral het algemene belang dient, een publiekrechtelijk karakter heeft en het veronderstellen dat financiële prikkels tot een kwaliteits- en integriteitsslag zullen leiden blijkt geeft van een onterecht gebrek aan vertrouwen in de beroepsgroep, maar ook omdat de gerechtsdeurwaarder vanuit zijn wettelijke taak zich als buitenstaander per definitie bevindt in een gespannen werkveld. Toch hebben deze opmerkingen niet geleid tot wezenlijke aanpassing van het wetsvoorstel. Omdat het wetsvoorstel enerzijds gebaseerd is op bezuinigingsmaatregelen van de regering en anderzijds op (deels) onjuiste aannames brengen wij de navolgende zaken onder uw aandacht.

Nederlandse Belangenvereniging Gerechtsdeurwaarders
Koninginneweg 13
1217 KP Hilversum
Telefoon 035 750 54 53

Bank NL17RABO0184338743
Mail info@deurwaardersbelangen.nu
Internet deurwaardersbelangen.nu
KvK 60729112

De publieke taak moet niet particulier betaald worden

Gerechtsdeurwaarders vervullen een publieke taak, bij wet vastgelegd. Een opdracht zou je kunnen zeggen. Een opdracht om in het publieke belang op verzoek van rechtzoekenden die maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat het recht ook wordt verkregen. Anders dan de Staatssecretaris stelt hebben niet alleen gerechtsdeurwaarders profijt van de wettelijke taken die (met reden) aan hen zijn opgedragen. Ook de overheid heeft daarvan aanzienlijk profijt. Het maatschappelijk en economisch belang van de aanwezigheid van de gerechtsdeurwaarder zou geen toelichting moeten behoeven. Wanneer geen recht via gereguleerde weg kan worden verkregen, wordt recht gehaald door eigen richting, een handelswijze die niet in het algemeen belang is. Daar waar gekozen is voor een stelsel waarbinnen de gerechtsdeurwaarder een wezenlijke schakel is in de rechtsketen, zonder welke schakel een vonnis praktisch gezien nauwelijks enige rechtskracht bezit, mag terughoudendheid verwacht worden als het gaat om het aantasten van zijn onafhankelijkheid. Maar ook ten aanzien van het aantasten van de (beeldvorming ten aanzien van de) onafhankelijkheid van de instantie die hem moet beoordelen op zijn handelen. Als het wetsvoorstel wordt aangenomen betaald de gerechtsdeurwaarder zijn eigen rechter.

De overheid onttrekt zich met het voorliggende wetsvoorstel aan haar stelselverantwoordelijkheid en zij maakt eenzijdig een terugtrekkende beweging voor wat betreft haar financiële verplichtingen binnen de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Financiële bijdrage

Eén van de gevolgen van het wetsvoorstel zal zijn dat een gigantisch bedrag per (t.k.) gerechtsdeurwaarder bijgedragen moet worden om zowel het toezicht als het tuchtrecht te betalen. Deze vergoedingen moeten worden voldaan aan de beroepsorganisatie KBvG. Het gaat, volgens de laatste berekeningen, om bijna € 2100.00 per (t.k.) gerechtsdeurwaarder. Of om bijna € 5200.00 wanneer de vergoeding uitsluitend wordt gekoppeld aan de gerechtsdeurwaarders. Dit betekent dat een kantoor met 1 gerechtsdeurwaarder op 1 januari van ieder jaar minimaal € 5200.00 moet betalen als bijdrage in de kosten van toezicht en tuchtrecht. Daarnaast moet de gerechtsdeurwaarder – ter financiering van de organisatie – jaarlijks een substantiële heffing aan de KBvG betalen. En dan heeft hij nog niets verdiend. Daarnaast is het de vraag in welke mate de jaarlijkse bijdrage aan de KBvG zal worden verhoogd, zodra de KBvG verplicht is een geschillencommissie in te richten op basis van het nu voorliggende wetsvoorstel.

Het is al goed – financiële prikkel is niet nodig en niet effectief -

De Staatssecretaris heeft in zijn reactie op het Advies van de Raad van State gesteld dat het *'laten betalen van de tuchtrechtspraak door een beroepsgroep een duidelijke prikkel is om door (preventief) kwaliteitsbeleid, een goede klachtenregeling en goed toezicht het aantal tuchtklachten beperkt te houden, zodat de tuchtrechter zo effectief mogelijk wordt ingezet op zaken die ook daadwerkelijk bij hem thuishoren'*.

Met dit uitgangspunt wordt de praktijk waarmee gerechtsdeurwaarders (en dus ook de tuchtrechter) te maken hebben genegeerd. Het doet ook geen recht aan de soms moeilijke opdracht waarmee de gerechtsdeurwaarder door de wetgever op pad wordt gestuurd. En het gaat voorbij aan de omstandigheid dat gerechtsdeurwaarders hun werk altijd moeten doen ten aanzien van minimaal een partij die daar beslist niet op zit te wachten. Alleen al dat spanningsveld zorgt als vanzelfsprekend voor een optimale voedingsbodem voor klachten.

Ten eerste worden gerechtsdeurwaarders al meer dan ruim voldoende geprikkeld om kwaliteit te leveren. Op alle onderdelen van hun dienstverlening (zowel ambtelijk als niet ambtelijk), omdat op hen de Verordening KBvG Normen voor Kwaliteit van toepassing is. Op het naleven van alle hieruit voortvloeiende verplichtingen worden gerechtsdeurwaarders extern gecontroleerd door auditoren. Het niet voldoen aan de verplichtingen kan uiteindelijk leiden tot ontzetting uit het ambt.

Ten tweede laten de statistieken van de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders al jaren zien dat slechts een zeer beperkt aantal klachten gegrond wordt verklaard (<10%). Het aantal klachten dat bij de tuchtrechter terecht komt schommelt al jaren rond de 1000. Wij hechten eraan te benadrukken dat dit aantal bijzonder klein is. Immers: gerechtsdeurwaarders bevinden zich als derde altijd in een situatie waarin minimaal een van de twee andere partijen hem liever ziet gaan dan komen. En omdat gerechtsdeurwaarders niet alleen tuchtrechterlijk aansprakelijk zijn voor eigen handelen, maar ook voor het handelen van hun (kantoor-) medewerkers kunnen klagers iedere dag over vele – op jaarbasis vele miljoenen - handelingen klagen. In de praktijk gebeurt dat ook en dus vaak ten onrechte.

Nu het aantal ingediende klachten al relatief laag is te noemen kan gelet op het beperkte aantal gegronde klachten worden gesteld dat het overgrote deel van de klachten voortvloeit uit het karakter van het werk van de gerechtsdeurwaarder. De bringer van de slechte boodschap heeft het immers vaak gedaan. Daar kan de gerechtsdeurwaarder geen enkele invloed op uitoefenen.

Omzet is iets anders dan winst

Daarnaast stelt hij: *'Afgezet tegen de gerealiseerde omzetten zijn deze kosten niet hoog te noemen, er nog van afgezien dat beroepsbeoefenaren deze kosten wellicht zullen willen doorberekenen'*.

Dat de Staatssecretaris de kosten afzet tegen de omzet is niet reëel. Omzetten kunnen hoog zijn, het nettorendement kan laag zijn. Veel omzetten betekent niet perse veel verdienen.

Blijkens mededelingen van het Bureau Financieel Toezicht voldoet 50% van alle gerechtsdeurwaarderskantoren op dit moment niet aan een of soms zelfs niet aan beide door de KBvG gewenste ratio's voor liquiditeit en solvabiliteit. Daarnaast kan wel verondersteld worden dat gerechtsdeurwaarders de te betalen kosten voor het tuchtrecht zouden willen doorberekenen, maar praktisch gezien zal dat niet lukken. Daar waar zelfs de overheid nauwelijks iets wil betalen voor het werk van gerechtsdeurwaarders is het doorberekenen van nieuwe kosten aan (ook overige) opdrachtgevers zonder wettelijke grondslag een utopie.

Alhoewel er (nog) geen statistische gegevens voor handen zijn omtrent de verdeling van het aantal klachten over de gerechtsdeurwaarders of hun kantoren, de aanname dat er ook veel kantoren zijn die nauwelijks of slechts met enkele tuchtklachten per jaar te maken hebben lijkt reëel. De kans dat een gerechtsdeurwaarder dus veel betaalt voor weinig is daarmee groot.

Eerst (verplicht) klagen bij de gerechtsdeurwaarder

De Staatssecretaris heeft verder gesteld dat *'klagers zich in eerste instantie met hun klacht wenden tot de beroepsbeoefenaar om zelf te komen tot een minnelijke oplossing'*. Lukt dat niet dan *'kan de klager [...] zich ook wenden [...] tot de betreffende beroepsorganisatie'*. Mocht de zaak dan nog niet naar tevredenheid zijn opgelost, dan *'kan de KBvG [...] in bijzondere (individuele) klachten van klagers overnemen en aan de tuchtrechter voorleggen. Ook in deze gevallen behoeft geen griffierecht betaald te worden.'*

In deze gang van zaken ligt niet de oplossing. Immers: er wordt opnieuw uitgegaan van veronderstellingen. Helaas klagen partijen niet altijd eerst bij de gerechtsdeurwaarder zelf. In de huidige regelgeving bestaat daartoe ook geen verplichting. Dit mankement wordt in het wetsvoorstel ook niet gerepareerd. DB.NU is voorstander van het opnemen van een verplichting aan de schuldenaar om – alvorens bij de tuchtrechter terecht te kunnen – eerst te klagen bij de gerechtsdeurwaarder zelf. Meent de klager daarna geen bevredigende oplossing aangedragen te hebben gekregen, dan kan hij klagen bij de tuchtrechter onder overlegging van zijn bij de gerechtsdeurwaarder ingediende klacht en de reactie daarop.

Wij zijn geen voorstander van het kunnen indienen van klachten bij ook nog eens de KBvG. In de hiervoor geschetste situaties kan een klager zich wenden tot diverse instanties (de gerechtsdeurwaarder, de KBvG en de tuchtrechter). In de (beoogde) praktijk betekent het dus dat de gerechtsdeurwaarder op 3 plekken moet betalen voor een (vermeende) klacht. Wanneer, zoals al jaren het geval is, meer dan 90% van de klachten ongegrond is knelt dit des te meer.

Geen griffierecht voor klager, tenzij

DB.NU is geen voorstander van het direct heffen van griffierecht bij het indienen van een klacht bij de tuchtrechter. Wij zijn van mening dat het goed is dat er geklaagd kan worden en dat partijen ook onbelemmerd hun recht op dat punt moeten kunnen uitoefenen. Althans in eerste aanleg. Kan een klager zich met een eerste beslissing binnen het tuchtrecht niet verenigen, dan, zo is ons standpunt, zal hij voor het vervolg wel een griffierecht verschuldigd zijn.

Hoe groot worden begrotingen?

Als laatste maken wij ons zorgen over de jaarlijkse begrotingen. De Staatssecretaris heeft weliswaar laten weten dat 'de Minister in de budgetteringssystematiek er op zal toezien dat de kosten niet ongebreideld toenemen', maar er is praktisch gezien geen enkele waarborg dat de kosten ook daadwerkelijk niet zullen toenemen. Zeker is in ieder geval dat de gerechtsdeurwaarder hierop geen enkele invloed kan uitoefenen. Ook om deze reden is het wetsvoorstel het heroverwegen waard.

Conclusie

Samenvattend zijn wij van mening dat:

1. het toezicht en tuchtrecht vooral een algemeen belang dienen
2. het wetsvoorstel toch vooral moet worden gezien als een bezuinigingsmaatregel
3. de overheid zich met het wetsvoorstel onttrekt aan haar stelselverantwoordelijkheid
4. de beoogde financiële bijdrage door gerechtsdeurwaarders zal leiden tot onwenselijke, onredelijke en mogelijk zelfs risicovolle verzwaring van de bedrijfslasten van deurwaarderskantoren
5. dat het aantal klachten dat wordt ingediend en het geringe percentage (<10%) dat gegrond wordt verklaard het wetsvoorstel niet rechtvaardigen
6. dat de financiële prikkel die nu beoogd wordt feitelijk niet tot vermindering van het aantal klachten zal leiden en daarmee een oneigenlijk argument is
7. dat gerechtsdeurwaarders de hun in rekening te brengen kosten, anders dan verondersteld, niet in rekening kunnen brengen bij derden
8. klagers verplicht moeten worden eerst hun klacht in te dienen bij de gerechtsdeurwaarder
9. klagers in eerste instantie vrij van griffierecht moeten kunnen klagen en pas in tweede instantie griffierecht moeten betalen
10. het niet wenselijk is dat klagers ook nog kunnen klagen bij de KBvG (geschillenregeling in artikel 57 GDW)
11. de begrotingssystematiek ondoorzichtig is en daarmee het risico in zich draagt dat de financiële lasten voor gerechtsdeurwaarders alleen maar zullen toenemen

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, verzoeken u aandacht en actie voor genoemde punten en zijn uiteraard graag bereid nader overleg te voeren.

Hoogachtend,
Bestuur Nederlandse Belangenvereniging Gerechtsdeurwaarders

J. van Lunteren
Bestuurslid